

CASİM AVCI

Doç. Dr., Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Hz. Peygamber (S. A. V.)'İN Soyu

Hz. Peygamber (s. a. v.) kendi soyunu 21. kuşaktan atası olan Adnan'a kadar saymış ve bundan sonra Hz. İsmail'e kadar olan kısım için "Neseb âlimlerinin söyledikleri doğru değildir." diyerek zikretmemiş ve zikredilmesini de istememiştir.

► Hz. Peygamber (s. a. v.)'in mensup olduğu Araplar, tarihî açıdan iki büyük kısma ayrılır: 1. Arab-ı bâide. 2. Arab-ı bâkiye. Arab-ı bâide, tarihin eski devirlerinde yaşamış olup çeşitli sebeplerle yok olmuş Araplar'dır. Âd, Semûd, Medyen, Amâlîka, Cedîs vs. bunlar arasındadır. Arab-ı bâkiye ise soyları devam eden Araplar olup iki ana kola ayrılır: a) Arab-ı aribe. Anavatanı Yemen olduğu için Güney Arapları veya ataları Kahtân'a nispetle Kahtânîler adıyla da bilinirler. Bu kabileler değişik zamanlarda çeşitli sebeplerle anavatanlarını terk ederek Arabistan'ın muhtelif bölgelerine yerleşmişlerdir. Cürhüm, Ya`rub, Kehlân Himyer, Ezd, Lahm, Cüzâm, Tay, Kinde, Evs ve Hazrec kabileleri bunlardandır. b) Arab-ı Müstaribe (Mütearibe). Aslen Arap olmayıp sonradan Araplaşan kabilelerden meydana gelmektedir. Bunların soyu Hz. İbrahim'in oğlu Hz. İsmail'e dayanır. Hz. İsmail'in ana dili babası gibi Ârâmîce, Keldânice veya İbranice idi. Hz. İsmail Yemen'den gelip Mekke'ye yerleşen Cürhümlüler'den Arapça öğrenmiş, bu kabileden evlenmiş ve soyu Cürhümlülere karışarak Araplaştığı için onun soyundan gelenler Arab-ı müstârîbe adıyla anılmıştır. Bunlara Hz. İsmail'e nispetle İsmailîler veya onun soyundan gelen uzak torunlarına nispetle Adnanîler, Meaddîler, Nizârîler de denilmektedir. Kuzey Arapları adıyla da bilinirler. Hz. Peygamber'in 21. göbekten atası olan Adnan'ın soyundan gelen başlıca kabileler ve kolları şöyle sıralanabilir: Mead, Nizâr, Rebîa, Mudar, Kays-Aylân, Gatafân, Kinâne, Kureyş, Hâşim, Ümeyye vs.¹

Hz. Peygamber'in soyu yirmi birinci kuşaktan atası olan Adnan vasıtasıyla Hz. İbrahim'in oğlu Hz. İsmail'e dayanmaktadır. Hz. Peygamber'in Adnan'a kadar soy kütüğü kesin olarak bilinmekte olup şöyledir: Muhammed b. Abdullah b. Abdülmuttalib (Şeybe) b. Hâşim b. Abdümenâf b. Kusay b. Kilâb b. Mürre b. Kâ'b b. Lüey b. Gâlib b. Fihri (Kureyş) b. Mâlik b. Nadr b. Kinâne b. Huzeyme b. Müdrike b. İlyas b. Mudar b. Nizâr b. Mead b. Adnan. Adnan ile Hz. İsmail arasındaki dedelerin isimleri ve sayıları konusunda ise ihtilaf bulunmaktadır. Adnan ile Hz. İsmail arasında on beş, yirmi veya kırk isim zikredilmektedir.² Bununla bir-

“**Mekke'nin dinî ve siyasî yönetimi anlamına gelen riyâset görevini üstlenmiş olan Kusay, ayrıca gerekli düzenlemeler yaparak Mekke ve Kabe ile ilgili hizmetleri elinde topladı. Mekke'nin yönetim meclisi olup siyasî, ekonomik, dinî, hukûkî ve sosyo-kültürel çok yönlü fonksiyon ifa eden Dârunnedve'yi kurdu.**”

likte Adnan'ın soyunun Hz. İsmail'e dayandığında herhangi bir ihtilaf yoktur. Aşağıdaki tabloya göre Hz. Peygamber, Araplar'ın, Hz. İbrahim'in oğlu Hz. İsmail'in soyundan gelen Adnanîler kolundan, Kureyş kabilesinin Hâşimoğulları sülalesine mensup Abdullah b. Abdülmuttalib'in oğludur.

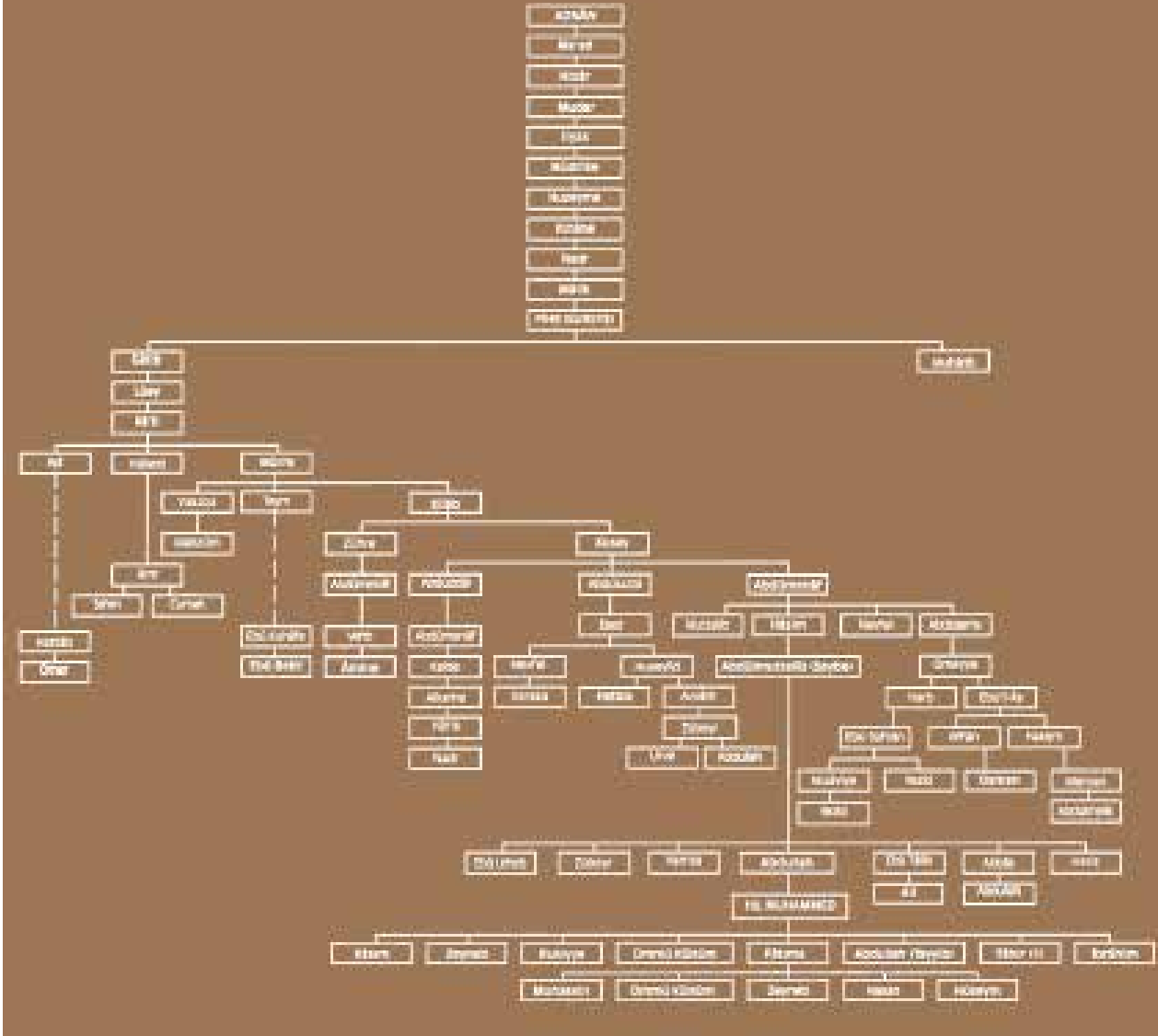
Hz. Peygamber (s. a. v.) kendi soyunu 21. kuşaktan atası olan Adnan'a kadar saymış ve bundan sonra Hz. İsmail'e kadar olan kısım için “Neseb âlimlerinin söyledikleri doğru değildir.” diyerek zikretmemiş ve zikredilmesini de istememiştir.³

Kur'ân-ı Kerim'de Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail'in Kabe'yi inşa ettikten sonra yaptıkları duaya da yer verilir ve Hz. Peygamber'in onların soyundan geldiğine işaret edilir: “Ey Rabbimiz! Bizi sana boyun eğenlerden kıl; neslimizden de sana itaat eden bir ümmet çıkar; bize ibadet usûllerimizi göster ve tevbemizi kabul et. Zira tevbeleri çokça kabul eden ve çok merhametli olan ancak sensin. Ey Rabbimiz! Neslimiz arasından, senin ayetlerini kendilerine okuyacak, onlara kitap ve hikmeti öğretecek, onları temizleyip arındıracak bir peygamber gönder. Muhakkak ki sen Azîz ve Hakîmsin.”⁴ Bilindiği gibi Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in ortak neslinden gelmiş olan tek peygamber Hz. Muhammed'dir.

Resûlullah da (s. a. v.) soyu hakkında şöyle buyurmuştur: “Allah İbrahim'in oğullarından İsmail'i, İsmailoğulları'ndan Benî Kinâne'yi, Kinâne'den Kureyş'i, Kureyş'ten Benî Hâşim'i ve onlar arasından da beni seçti.”⁵

Hz. Peygamber'in soyu ve Kureyş'in bazı önemli kolları şema halinde şöyle gösterilebilir:

Peygamberimiz (s.a.v.)'in şeceresi

Peygamber Efendimiz'in Dedeleri:

Peygamber Efendimiz'in dedelerini uzaktan yakına doğru şöyle sıralamak mümkündür:

1. Adnan: Araplar'ın iki ana kolundan birini teşkil eden Adnanîler'in (diğer kol Kahtânîler) atası olup babası Üded, annesi Belha bint Ya'rub'dur. Yukarıda belirtildiği gibi Hz. Peygamber'in 21. kuşaktan atasıdır. İslâm kaynakları Adnan'ın Hz. İbrahim'in oğlu Hz. İsmail'in soyundan geldiği konusunda birleşmekte, ancak hayatı hakkında fazla bilgi vermemektedirler. Milattan önce yaşadığı tahmin edilmektedir. İsmi, Kabe'ye ilk defa örtü yaptırılanlar arasında zikredilir.

2. Me'ad: Hz. Peygamber'in 20. kuşaktan atası olup babası Adnan b. Üded, annesi Mehded bint Lihem'dir.

3. Nizâr: Hz. Peygamber'in 19. kuşaktan dedesidir. Ebû İyâd veya Ebû Rebîa künyeleriyle bilinen Nizâr'ın annesi Muâne bint Cevşem'dir. Mekke idaresi ve Kabe hizmetlerini üstlenmiş, ömrünün sonlarında bu görevleri oğulları Mudar, Rebîa, İyâd ve Enmâr'a devretmiştir.

4. Mudar: Hz. Peygamber'in 18. kuşaktan dedesi olup Hamrâ (kırmızı) lakabıyla da bilinir. Annesi Sevde bint Akk'tır. Onun soyundan gelenler (Benî Mudar) Adnan ve Kahtân'dan sonra Araplar'ın kendilerine nisbet edildiği dört

ana koldan -Rebîa, Kudâa ve Yemen- birini oluşturmaktadır.

5. İlyas: Hz. Peygamber'in 17. kuşaktan dedesi olup annesi Rebâb bint Hayde'dir. Mekke'de saygın bir konuma sahip olan İlyas özellikle Hz. İsmail'den beri devam eden dinî uygulama ve geleneklerin korunması konusunda mücadele etmiş ve takdirle karşılanmıştır.

6. Müdrike: Hz. Peygamber'in 16. kuşaktan dedesi olup asıl adı Amr'dır. Annesi Hindif (Leylâ) bint Hulvân'dır. Müdrike, cesaret ve kahramanlığıyla bilinir.

7. Huzeyme: Hz. Peygamber'in 15. kuşaktan dedesi olup, annesi Selma bint Süleym'dir.

8. Kinâne: Hz. Peygamber'in 14. kuşaktan dedesi olup annesi Avâne bint Sa'd'dır. İlim ve fazileti dolayısıyla Mekke'nin yanısıra diğer Araplar arasında da saygın bir yere sahipti.

9. Nadr: Hz. Peygamber'in 13. kuşaktan dedesi olup asıl adı Kays'tir. Güzel yüzlü olduğu için Nadr lakabıyla meşhur olmuştur. Annesi Berre bint Mürr'dür.

10. Mâlik: Hz. Peygamber'in 12. kuşaktan dedesi olup annesinin adı Âtike bint Advân'dır.

11. Fihri (Kureyş): Hz. Peygamber'in 11. kuşaktan dedesi olup annesi Cendele bint Âmir el-Cürhümî'dir. Kureyş kabilesi adını Fihri'nin lakabı olan Kureyş'ten almaktadır. Fihri'nin soyundan gelenlerin Mekke ve çevresinde ikamet etmek için biraraya toplanmış olması veya ticaret yapması sebebiyle bu lakabın verildiği belirtilir. Fihri b. Mâlik'in Benî Kinâne'nin liderliğini üstlendiği ve Kabe'yi yıkmak üzere Hassân b. Abdükülâl kumandasında Mekke'ye gelen Himyerî ordusunu mağlup ettiği nakledilir.⁶

12. Galib: Hz. Peygamber'in 10. kuşaktan dedesi olup annesi Leyla bint Hâris'tir.

13. Lü'ey: Hz. Peygamber'in 9. kuşaktan dedesi olup annesi Âtike bint Yahlud'dur. Çok yumuşak huylu ve hikmet sahibi bir kimse olarak bilinir. Şöyle dediği nakledilir: "Her kim iyiliklerini artırırsa unutulmaz ve hayırla yadedilir. İyilik görene düşen onu unutmaksızın başkalarına duyurmaktır. İyilik edene düşen ise iyiliğini büyük görmemek ve gizlemektir".⁷

14. Kâ'b: Hz. Peygamber'in 8. kuşaktan dedesi olup annesi Mâviyye bint Ka'b'dır. Hitabeti ve güçlü yönetimi ile Araplar arasında saygın bir konuma sahipti. Araplar Fil Vak'ası'na kadar olayları tarihlendirmek için onun vefatını esas almışlardır. Haftada bir gün (Cuma günü) Kabe etrafında insanları toplayıp onlarla birlikte ibadet eder ve hutbe okurdu.

“ İslâm kaynakları Adnan'ın Hz. İbrahim'in oğlu Hz. İsmail'in soyundan geldiği konusunda birleşmekte, ancak hayatı hakkında fazla bilgi vermemektedirler. Milattan önce yaşadığı tahmin edilmektedir. İsmi, Kabe'ye ilk defa örtü yaptıranlar arasında zikredilir. ”

15. Mürre: Hz. Peygamber'in 7. kuşaktan dedesi olup annesi Mahşiyye (Vaşiyye) bint Şeybân'dır. Yardımseverliği ve cesareti ile bilinen Mürre Mekke yakınlarında açtığı su kuyusu ile hacıların su ihtiyaçlarını karşılamış ve şiirlere konu olmuştur.

16. Kilâb: Hz. Peygamber'in 6. kuşaktan dedesi olup annesi Hind bint Süreyr'dir. Kabe'ye altın ve gümüş süslemeli iki kılıcı hediye ederek değerli eşyanın Kabe'ye hediye edilmesi geleneğini başlatmıştır.

17. Kusay: Asıl adı Zeyd olup Hz. Peygamber'in 5. kuşaktan dedesidir. Annesi Fatıma bint Sa'd'dır. Kusay b. Kilâb'ın Mekke ve Kureyş tarihinde çok önemli bir yeri vardır. Çünkü, Kureyş kabilesinin Mekke idaresi ve Kabe hizmetlerini üstlenmesi Kusay sayesinde olmuştur. Bilindiği gibi, Hz. İsmail'den sonra Mekke yönetimi ve hac hizmetlerini bir süre onun çocukları ve torunları yürütmüş, ardından Cürhümlüler ele almıştı. Daha sonra güneyden gelen Huzâa kabilesi Cürhümlüler'i Mekke'den çıkartmış ve yönetime hakim olmuştu. Liderleri Amr b. Lühay Mekke'ye ve Arabistan'a putperestliği getirmiş, böylece tevhid inancının merkezi olan Beytullah şirkin merkezi haline getirilmişti. Liderlik vasıflarıyla ön plana çıkan Kusay b. Kilâb Mekke'nin yönetimini elinde bulunduran Huzâa kabilesinin reisi Huleyl b. Hubşiyye'nin kızı Hubbâ ile evlenmiş, kayınpederinin vefatından sonra Huzâa kabilesiyle mücadele ederek onun görevlerini üstlenmişti. Böylece Mekke yönetimi ve Kabe hizmetleri yeniden Hz. İsmail'in soyundan gelen Kureyş kabilesine intikal etti.

Kusay, Mekke çevresinde dağınık olarak çadırlarda yaşayan Kureyş kollarını birleştirerek Mekke'ye yerleştirdi. Kabe'yi tamir ederek hac menasikini (hac ibadeti sırasında yapılması gereken davranışlar) düzenledi; Cürhümlüler'in Mekke'den ayrılırken yerinden söküp gömdükleri

Hacerülesved'i Kabe'deki yerine koydu. Mekke'nin dinî ve siyasî yönetimi anlamına gelen riyâset görevini üstlenmiş olan Kusay, ayrıca gerekli düzenlemeler yaparak Mekke ve Kabe ile ilgili hizmetleri elinde topladı. Mekke'nin yönetim meclisi olup siyasî, ekonomik, dinî, hukûkî ve sosyo-kültürel çok yönlü fonksiyon ifa eden Dârünnedve'yi kurdu. Kıyâde (kumandanlık), livâ (bayraktarlık), hicâbe veya sidâne (Kabe hizmetleri), sikâye (hacılara su temini) ve rifade (hacılara yiyecek temini) gibi görevleri düzenledi. Kusay'dan sonra bu görevler onun soyundan gelenler tarafından yürütülmüştür. Kusay'ın yaklaşık 480 yılında vefat ettiği tahmin edilmektedir.⁸

18. Abdümenâf: Hz. Peygamber'in 4. kuşaktan dedesi olup annesi Hubbâ bint Huleyl b. Hubşiyedir. Kusay'dan sonra Mekke yönetimi ve Kabe ile ilgili hizmetleri büyük oğlu Abdüddâr ve çocukları yürütmüş, bir süre sonra Abdümenâf ve oğulları bu görevlerde kendilerinin de hak sahibi olduğuna dair itirazlar yükseltince bu görevler aralarında paylaşılmıştır. Buna göre Dârünnedve, livâ ve hicâbe (sidâne) eskisi gibi Abdüddâr'da kalmış, kıyâde, sikâye ve rifâde görevleri Abdümenâf'a verilmiştir. Abdümenâf'ın oğulları Abdüşems, Hâşim, Nevfel ve Muttalib Mekke ve Kureyş tarihi bakımından önemli isimler arasındadır.

19. Hâşim: Hz. Peygamber'in 3. kuşaktan dedesidir. Asıl adı Amr olup Suriye'den getirdiği ekmekleri kırıp ufalayarak et suyu ile çorba yaptığı ve Mekke'ye gelen hacılara ikram ettiği için Hâşim (kıran, ufalayan) lakabıyla meşhur olmuştur. Annesi Âtike bint Mürre'dir. Hacılar için yiyecek ve su temini konusundaki cömertliğiyle tanınan Hâşim b. Abdümenâf Suriye'ye gidip Bizans imparatoruyla (kayser) görüşerek Mekkeli tacirlerin emniyet içerisinde bölgeye gelip ticaret yapabileceklerine dair bir belge almıştır. Hâşim, Mekke'den Bizans topraklarına kadar uzanan yol üzerinde oturan kabilelerle de kervanların güvenlik içerisinde bu güzergâhı kullanabileceklerine dair anlaşmalar yaptı. Hâşim'in kardeşlerinden Muttalib Yemen'e, Abdüşşems Habeşistan'a Nevfel İran'a giderek bu ülkelerin krallarından benzeri imtiyazlar elde etmişlerdir. Güzergah üzerindeki kabilelerle saldırmazlık antlaşmaları imzalamışlardır. Böylece Mekke ticareti dışı açılarak milletlerarası bir mahiyet kazanmıştır. Kureyşliler gerek antlaşmalar, gerekse Harem bölgesinde oturup Kabe hizmetlerini yürütmenin getirmiş olduğu itibar sayesinde emniyet içerisinde kışın Yemen ve Habeşistan'a, yazın da Suriye ve Anadolu'ya ka-

dar ticarî yolculuklar yapmaya başladılar. Kur'ân-ı Kerim'de Kureyş suresinde bu anlaşmalara (ilâf) ve ticarî seferlere (rihle) işaret edilmektedir.⁹

Hâşim ticaret için Suriye'ye giderken bir süre kaldığı Yesrib'de (Medine) Neccâroğulları'ndan Amr b. Zeyd'in kızı Selma ile evlendi. Bu evlilikten Hz. Peygamber'in dedesi Abdümttalib dünyaya geldi. Hâşim ticaret için gittiği Gazze'de öldü ve oraya defnedildi.

20. Abdümttalib (Şeybe): Hz. Peygamber'in dedesi olup asıl adı Şeybe'dir. Şeybe, babası Hâşim'in Gazze'de vefatından sonra annesi Selma bint Amr ile Yesrib'de kaldı. Sekiz yaşında iken amcası Muttalib tarafından Mekke'ye götürüldü. Mekkeliler onu Muttalib'in kölesi zannettikleri için Abdümttalib dediler. Şeybe o günden sonra Abdümttalib diye anıldı. Abdümttalib'i amcası yetiştirdi ve ölümüne yakın bir zamanda kabile reisliği görevini ona devretti. Abdümttalib Cürhümlülerin Mekke'yi terk ederken kapattıkları Zemzem kuyusunun yerini bularak yeniden açtı. Hacılara yiyecek ve su temini görevlerini üstlendi. Kur'ân-ı Kerim'de Fil suresinde haber verilen Fil Vakası'nda Kabe'yi yıkmaya gelen Yemen Valisi Ebrehe ile görüştü ve Kabe'yi sahibinin mutlaka koruyacağını söyledi.

Peygamber Efendimiz (s. a. v.)'i çok seven ve sekiz yaşına kadar büyük bir titizlikle himaye eden Abdümttalib, seksen yaşlarında Mekke'de vefat etti. Vefatından önce sevgili torununu oğlu Ebu Talib'e emanet etmişti.

Peygamber Efendimiz (s. a. v.)'in Anne ve Babası:

Hz. Peygamber'in babası, Kureyş'in Benî Hâşim kolundan Abdullah b. Abdümttalib'tir. Abdümttalib'in Fatıma bint Amr ile evliliğinden dünyaya gelen Abdullah akranları arasında çok sevilen, güzel ahlaklı ve yakışıklı bir gençti. Abdümttalib, Zemzem Kuyusu'nu yeniden ortaya çıkardığı sırada Kureyş'in bazı ileri gelenleri ile yaşadığı gerginlik üzerine on oğlu olursa birini kurban edeceğine dair adakta bulunmuştu. Bir süre sonra duâsı gerçekleşince on oğlu arasında kura çekmiş ve kura Abdullah'a çıkmıştı. Abdullah'ın kurban edilmesine ailesi itiraz edince Abdümttalib bir çözümlü yolu aramış ve yapılan tavsiye üzerine yüz deve kurban etmiştir. Abdullah gençlik çağına ulaştığında Vehb'in kızı Âmine ile evlenmiştir. Abdullah'ın bu sırada on sekiz veya yirmi dört yaşında olduğu anlaşılmaktadır.

Hz. Peygamber'in annesi Âmine, Kureyş kabilesinin Benî Zühre koluna mensup Vehb b. Abdümenâf'ın kızıdır.

Annesi Berre bint Abdüluzzâdır. Âmine Kureyş kızları arasında iyi bir yere sahipti. Babası Vehb de Zühreoğullarının ileri gelenlerinden biriydi. Hz. Peygamber'in anne tarafından dedelerini de gösteren neseb zinciri şöyledir: Âmine bint Vehb b. Abdümenâf b. Zühre b. Kilâb b. Mürre b. Ka'b b. Lüey b. Gâlib b. Fihri (Kureyş). Görüldüğü gibi Hz. Peygamber'in anne ve babasının soyu Kilâb b. Mürre'de birleşmektedir.

Abdullah, Âmine ile evlendikten bir süre sonra ticaret için Suriye'ye giden kabileye katılarak Gazze'ye gitti. Dönüş yolunda o zamanki adı Yesrib olan Medine'ye ulaştıklarında hastalandı. Bir ay kadar hasta yattıktan sonra vefat etti ve Medine'de defnedildi. Bu sebeple Hz. Peygamber yetim olarak dünyaya gelmiştir. Âmine Hz. Peygamber altı yaşında iken Medine ziyareti dönüşünde Ebvâ'da vefat etmiş ve burada defnedilmiştir. Hz. Peygamber Abdullah ile Âmine'nin evliliklerinden dünyaya gelen tek çocuklarıdır.¹⁰

Peygamber Efendimiz (s. a. v.)'in Çocukları ve Torunları

Peygamber Efendimiz'in ilk hanımı Hz. Hatic'e'den Kasım, Zeynep, Rukiyye, Ümmü Külsüm, Fatıma ve Abdullah adlı çocukları dünyaya geldi. Kaynaklarda Hz. Peygamber'in Tayyib ve Tahir adında iki oğlundan daha bahsedilmekte, bunların Abdullah'ın lakabı olduğu da kaydedilmektedir. Peygamber Efendimiz'in erkek çocukları küçük yaşta vefat ettiler. Kızları ise büyümüş, evlilikler yapmış ve Medine'ye hicret etmişlerdir. Hz. Peygamber'in en küçük kızı Fatıma dışındaki çocukları kendisinden önce, Hz. Fatıma ise babasından altı ay sonra vefat etmiştir.

En büyük kızları Zeynep, teyzesi Hâle bint Huveylid'in oğlu Ebü'l-Âs b. Rebî' ile evlendi. Bu evlilikten Ali ve Ümâme isimli çocukları dünyaya geldi. Ali küçük yaşta öldü. Ümâme ise teyzesi Hz. Fatıma'nın vefatından sonra Hz. Ali ile evlendi.

Peygamber Efendimiz'in diğer kızı Rukiyye Hz. Osman

ile evlendi ve bu evlilikten Abdullah isimli çocukları doğdu. Abdullah küçük yaşta vefat etti. Ümmü Külsüm ise ablası Rukiyye'nin vefatından sonra Hz. Osman ile evlendi. Bu evlilikten çocukları olmadı.

Hz. Fatıma, Peygamber Efendimiz'in amcasının oğlu Hz. Ali ile evlendi. Bu evlilikten Hasan, Hüseyin, Muhas-sin, Zeynep ve Ümmü Külsüm dünyaya geldi. Bunlardan Muhassin küçük yaşta öldü. Zeynep, amcası Cafer b. Ebü Tâlib'in oğlu Abdullah ile evlendi. Bu evlilikten Ali, Avn, Muhammed, Abbas ve Ümmü Külsüm adlı çocukları doğdu. Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın diğer kızları Ümmü Külsüm Hz. Ömer ile evlendi; bu evlilikten Zeyd ve Rukiyye adlarında iki çocukları oldu. Hz. Ömer'in vefatından sonra Ümmü Külsüm, amcası Cafer b. Ebu Talib'in oğlu Avn ile evlendi. Avn'in ölümünden sonra kardeşi Muhammed ile, onun ölümü üzerine de kardeşi Abdullah ile evlendi. Bu evliliklerinden çocuğu olmadı. Hz. Peygamber'in soyu çok sevdiği torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile devam etmiştir. Birçok evlilik yapan Hz. Hasan'ın çok sayıda çocuğu dünyaya gelmiş,¹¹ bunlardan Hasan el-Müsennâ ve Zeyd adlı oğulları vasıtasıyla soyu devam etmiştir. Hz. Hüseyin'in soyu Kerbela faciasından sağ kurtulabilen Ali Zeynelâbidin ile devam etmiştir. Hz. Hüseyin'in kendisiyle birlikte Kerbela'da şehid olan Ali el-Ekber, Ca'fer, Abdullah, Fatıma ve Sekine adlı çocukları da vardı.¹²

Hz. Peygamber'in kızı Fatıma'nın Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin vasıtasıyla devam eden soyundan gelenlere "seyyid" ve "şerîf" unvanları verilmiş ve tarih boyunca müslümanlar arasında büyük saygı görmüşlerdir.¹³

Hz. Peygamber'in Bizans'ın Mısır valisi Mukavkıs'ın kendisine hediye ettiği Hz. Mariye'den İbrahim isimli çocuğu dünyaya gelmiş, ancak bir buçuk yaşında vefat etmiştir. Hz. Peygamber'in Hz. Hatice ve Hz. Mariye dışındaki hanımlarından çocukları olmamıştır.¹⁴ ◀

D İ P N O T L A R

1. Cevâd Ali, el-Mufasssal fi târihi'l-'Arab kable'l-İslâm, Beyrut 1968, c. I, s. 298, 354; Hakkı Dursun Yıldız, "Arap-Tarih", DİA, c. III, s. 273.
2. İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-kübrâ, nşr. İhsan Abbas, Beyrut 1968, c. I, s. 56; Taberî, Târîh, nşr. Muhammed Ebül-Fazl, Beyrut trs., c. II, s. 272-273; Mustafa Fayda, "Adnan", DİA, I, 392. Yine bazı kaynaklarda Hz. İsmail ve Hz. İbrahim ile Hz. Nuh ve Hz. Nuh ile Hz. Âdem arasında farklı isimler verilmektedir (Bkz. Kalkaşendî, Nihâyetü'l-ereb, Beyrut 1405/1984, s. 33). Bu rivayetlerin güvenilir olmadığını belirtmek gerekir. Kaynaklarda Adnan'ın dedeleri olarak zikredilen isimler ve bunların okunuşları hakkındaki ihtilaflar, bu konudaki rivayetlerin yahudi âlimlerinden alınmış ve Arapça ifade edilirken değişikliklere uğramış olmasından kaynaklanmaktadır. Mustafa Fayda, "Adnan", DİA, I, 392.
3. İbn Sa'd, a.g.e., c. I, s. 56; Belâzürî, Ensâbü'l-erşâf, nşr. Muhammed Hamidullah, Kahire 1959, s. 12.

4. Bakara, 2/128-129.
5. Müslim, "Fezâil", I; Tirmizî, "Menâkıb", I; İbn Sa'd, a.g.e., I, 20.
6. Casım Avcı, "Kureyş", DİA, XXVI, 442.
7. Dirmaşki, Sübü'l-hüda ve'l-reşâd, Kahire 1410/1990, c. I, s. 331.
8. İbn Hişâm, es-Siretü'n-Nebeviyye, nşr. Mustafa es-Sekkâ vdğ., Kahire 1955, c. I-II, s. 117-118, 123-125; İbn Sa'd, a.g.e., c. I, s. 70-71; Casım Avcı, Muhammedü'l-Emin: Hz. Muhammed'in Peygamberlik Öncesi Hayatı, İstanbul 2008, s. 23-27; Ali Osman Ateş, "Kusay b. Kilâb", DİA, XXVI, 460-461.
9. İbn Sa'd, a.g.e., I, 75, 78; Muhammed Hamidullah, İslâm Peygamberi, çev. Salih Tuğ, İstanbul 2003, c. I, s. 331; Casım Avcı, İslâm-Bizans İlişkileri, İstanbul 2003, s. 33-34; a.m.f., Muhammedü'l-Emin, s. 35-36.
10. İbn Hişâm, a.g.e., c. I, s. 151-158, 168; İbn Sa'd, a.g.e., c. I, s. 88-94, 99-100, 116; Avcı, Muhammedü'l-Emin, s. 60-63, 88.

11. Hz. Hasan'ın kaynaklarda adı geçen çocukları şunlardır: Zeyd, Hasan, Kâsım, Ebü Bekir, Abdullah, Amr, Abdurrahman, Hüseyin, Muhammed, Ya'küb, İsmail ve Talha. Bk. Ethem Ruhi Fiğlalı, "Hasan", DİA, XVI, 283.
12. İbn Sa'd, a.g.e., I, 133, VIII, 19-40; Ebü Abdullah Muhammed b. Muhammed b. Ahmed İbn Cüzey, el-Envâr fi nesebi âli'n-Nebiyyi'l-muhtâr, nşr. Es-Seyyid Mehdi er-Recâi, Kum 2010, s. 22 vd.; Avcı, Muhammedü'l-Emin, s. 118-121; Muhammed Emin Yıldırım, s. 134-146, 178-193; Ethem Ruhi Fiğlalı, "Hasan", DİA, XVI, 283; a.m.f., "Hüseyin", DİA, XVI, 521; Halit Özkan, "Zeynep bint Ali", DİA, XLIV, 356; Huriye Martı, "Ümmü Külsüm bint Ali", DİA, LXII, 324.
13. Bu konuda geniş bilgi için bkz. Mustafa Sabri Küçükbaşçı, "Seyyid", DİA, XXXVII, 40-43.
14. İbn Hişâm, I, 191; İbn Sa'd, I, 134-144; Belâzürî, I, 449-452.